

การบริหารโครงการ โรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ
ครอบครัวอบอุ่นด้วย 7 กิจวัตรความดี

A Project Management of Qualitative Sila V School with Warm Family using
the 7 Good Habits

พระกิตติมศักดิ์ กลั่นแสง

Phra Kittimasuk Klansang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: phraoatr@gmail.com

Received March 30, 2021; Revised July 11, 2021; Accepted October 26, 2021

บทคัดย่อ

การบริหารโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวอบอุ่น ด้วย 7 กิจวัตรความดี มุ่งเน้นศึกษาประเด็นหลักคือแนวคิดการบริหารโครงการ แนวคิดโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวอบอุ่นและกิจกรรม 7 กิจวัตรความดี มีรูปแบบ กิจกรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ และสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม 7 กิจวัตรความดี เป็นเพียงกรอบแนวทางปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูสามารถวางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้ และหากมีการดำเนินการและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเป็นระบบที่ยั่งยืน ก็จะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ที่บ้าน และส่งผลไปถึงชุมชนในที่สุด โครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวอบอุ่น มีวัตถุประสงค์ คือ นำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักศีล 5 ครอบครัวอบอุ่น สังคมสงบสุข เกิดความปรองดองสมานฉันท์ เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ

คำสำคัญ: การบริหารโครงการ; โรงเรียนรักษาศีล 5; 7 กิจวัตรความดี

Abstract

A Project Management of Qualitative Sila V School with Warm Family using the 7 Good Habits focus on education, the main points are project management concept, school project concept, the 5 qualitative precepts, warm family, and activities 7. This measures success in line with the national

educational quality development plan and promotes the development of learning skills in the 21st century. However, the 7 virtue routines are only a flexible guideline, institution administrators and teachers can plan and design activities to fit in the context of the school and if it is continuously implemented and improved to become a sustainable system, it will create a good social environment in the school setting at home and ultimately affect the community. The Five Precepts School has a quality, warm family whose objective is to bring the Dharma into practice, especially the 5 precepts, warm family, peaceful society, reconciliation, reconciliation of children and youth away from drugs, and various mischiefs.

Keywords: Sila V School; the 7 Good Habits; A Project Management

บทนำ

ครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม แต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม และสภาพสังคมในปัจจุบันที่พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่มีเวลาให้กับลูก อีกทั้งสถานะเศรษฐกิจการทำมาเลี้ยงชีพที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน และความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยี ล้วนก่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนให้ครอบครัวเข้มแข็งมีเสถียรภาพ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย สะท้อนออกมาด้วยข่าวร้ายในแต่ละวัน เช่น ภาพอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง การโกหกหลอกลวง การใช้ยาเสพติดสิ่งของมีค่า การตั้งครุฑก่อนวัยอันควร ที่ได้ระดับสูงชันอย่างเห็นได้ชัดเจน ผู้คนเริ่มสูญเสียหลักการที่ถูกต้องหันไปเชิดชูค่านิยมทางสังคมแทนแรงเชียวกรากเชิงวัฒนธรรมชัศตวรรษสำหรับนักเชิงศีลธรรม สำนักแห่งความผิดชอบชั่วดี เรื่องถูกกลายเป็นผิด เรื่องผิดกลายเป็นเรื่องถูกต้องชอบธรรม

ในสภาพการณ์ในปัจจุบันเช่นนี้ โรงเรียนจึงเป็นสถานี่เพาะบ่มฟื้นฟูศีลธรรมที่ดีสถานที่หนึ่งที่สามารถเป็นที่พัฒนาศีลธรรมคุณธรรมอีกทางเลือกหนึ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมแก้ไขปัญหาค่าที่เกิเกิดขึ้นในอนาคต ก่อนที่เยาวชนเหล่านั้นจะเติบโต ก้าวเข้าสู่สังคมของการทำงาน และร่วมกันก่อปัญหาหรรอบใหม่ (โสมวลี ชยามฤต, 2564) จนอาจเป็นวัฏจักรที่ทำให้ปัญหาสังคมพอกพูนเพิ่มมากยิ่งขึ้น กรอบความคิดเรื่อง 7 กิจวัตรความดี เป็นกระบวนการรณรงค์ให้เกิดการนำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยเริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ ที่เรียกว่า “กิจวัตร” (โครงการรักษาศีล 5, 2563) เมื่อมีการฝึกฝนพัฒนาบ่อย ๆ จนเกิดเป็นนิสัยที่ดีขึ้นในแต่ละบุคคล คือ “คิดดี พูดดี ทำดี” อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ก็จะเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมที่สงบสุข (Damnoen, P. S. et al. (2021) โดยยึดหลักการที่ว่า “เปลี่ยนแปลงจากภายในสู่ภายนอก” คือไม่ว่าจะเกิดปัญหาใดขึ้น ทุกคนสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ โดยเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนตนเองก่อน ทำอย่างมีความสุข ทำด้วยความเข้าใจ เมื่อทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ก็จะเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้ปรับเปลี่ยนตาม นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานที่

สำคัญที่นำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ ที่สูงยิ่งขึ้นไป เช่นความเคารพ ความกตัญญู ความอดทนเสียสละ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2557) เป็นต้น

โครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมรอบด้าน ด้วย 7 กิจวัตรความดี มีรูปแบบกิจกรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ (โครงการรักษาศีล 5, 2563) และสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม 7 กิจวัตรความดี เป็นเพียงกรอบแนวทางปฏิบัติ ที่มีความยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูสามารถวางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้ (Damnoen, Phumpongkhochasorn, Pornpitchanarong, & Nanposri, 2021) และหากมีการดำเนินการและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเป็นระบบที่ยั่งยืน ก็จะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ที่บ้าน และส่งผลไปถึงชุมชนในที่สุดโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมรอบด้าน

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ โรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมรอบด้านด้วย 7 กิจวัตรความดี
2. เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ โรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมรอบด้านด้วย 7 กิจวัตรความดี

วิธีการศึกษา

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

การบริหารโครงการ

การบริหารโครงการ หรือ Project management เป็นหลักการความรู้ในการวางแผน จัดระเบียบ รับประกัน จัดการ ชี้นำ และควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าประสงค์ (Chatfield, 2007) การบริหารโครงการเป็นการวางแผนและการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรด้านบุคคลและรายละเอียดของกิจกรรมต่างภายในโครงการ โดยคาดคะเนทิศทางและระยะเวลาของโครงการตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนกระทั่งถึงโครงการสำเร็จ รวมถึงการกำหนดช่วงเวลาในการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโครงการ เพื่อจะทำให้งานออกมามีประสิทธิภาพ และสามารถที่จะประมาณราคาของโครงการได้ การจัดการโครงการมีหัวใจสำคัญคือการจัดการความสัมพันธ์ระหว่าง เวลา ราคา และคุณภาพ ในทรัพยากรที่กำหนดเพื่อให้ได้เป้าหมายตามต้องการในแต่ละโครงการจะมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการระบุวันเริ่มและวันสิ้นสุดงาน (Nokes, 2008) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Richman (2002) และสุพจน์ โกสียะจินดา (2550) เกี่ยวกับการบริหารโครงการว่า เป็นชุดของหลักการ วิธีการเทคนิค ที่คนใช้ในการวางแผน การจัดการองค์กร ชี้นำ และควบคุม เวลา คุณภาพของงาน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรขององค์กรให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งเป็น

กระบวนการทบทวนการวางแผน กระบวนการแก้ปัญหาในงานที่ไม่สามารถดำเนินการตามวิธีปกติได้สำเร็จ (Meredith & Mantel 2006; สุพจน์โกวิทยา, 2548) การบริหารโครงการ เป็น วิธีการ เทคนิค และแนวความคิดที่เกี่ยวกับการวางแผนโครงการ การจัดองค์การ การปฏิบัติตามโครงการและการติดตามและประเมินผลโครงการซึ่งทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การบริหารโครงการที่ดีจะเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (Clarke, 1999) การบริหารโครงการเป็นกระบวนการในการดำเนินกิจกรรมด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากการบริหารงานประจำ การบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ภายใต้กรอบของงบประมาณ และเวลา วัตถุประสงค์ที่กำหนดอาจจะเป็นผลได้ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเชิงปริมาณหรือลักษณะเชิงคุณภาพหรือมีทั้งสองอย่าง (Morris & Hough, 1988: ณรงค์ นันทวรรณนะ, 2547; มยุรี อนุমানราชชน, 2551)

บรูซ แอน ดี (2552) ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารโครงการว่าเป็นวิธีการทำงานที่จะเปิดโอกาสให้ได้ใช้อุปกรณ์และเทคนิคการบริหารอย่างมีคุณค่า ช่วยประหยัดและเพิ่มโอกาสจะเกิดผลสำเร็จในงานได้สูงขึ้น นอกจากนี้ ทวีป สุพาดา สิริกุตตา และคณะ (2543) ได้นำเสนอความสำคัญของการบริหารโครงการไว้อย่างน่าสนใจ 4 ประเด็น คือ ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และหน้าที่ต่าง ๆ ของการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการประสานงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรในโครงการ และ ทำให้เกิดผลลัพธ์หรือเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามเป้าหมายการทำงานจนสามารถสะท้อนผลย้อนกลับเพื่อแก้ไขปรับปรุงผลงานได้อย่างต่อเนื่อง

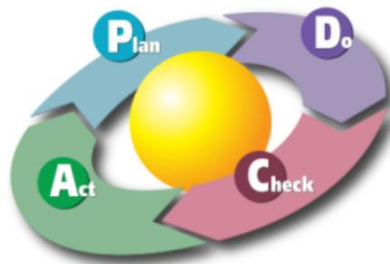
การบริหารโครงการจึงเป็นการบูรณาการหลักการบริหารจัดการ การประยุกต์ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ เทคนิค และวิธีการ ที่ใช้ในการวางแผน การปฏิบัติตามโครงการและควบคุมคุณภาพของงาน โดยการสร้างประสิทธิภาพของการวางแผน ตารางเวลา ทรัพยากร การตัดสินใจ การควบคุมและการทบทวนการวางแผนให้เข้ากับกิจกรรมของโครงการ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรม การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายการทำงานจนสามารถสะท้อนผลย้อนกลับเพื่อแก้ไขปรับปรุงผลงานได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

วงจรบริหารสี่ขั้นตอน 4 ขั้นตอน

หลายท่านคงเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า “วางแผนดี มีชัยไปกว่าครึ่ง” เพราะถ้าหากกิจการงานใด ๆ ที่ขาดการวางแผนแต่แรก ไม่มีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เมื่อดำเนินการไปได้สักระยะหนึ่งก็จะประสบปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างคาดไม่ถึง ถ้าหากเรามัวแต่รอแก้ปัญหารายวันเสียแล้ว เป้าหมายใหญ่ที่เราจะดำเนินไปให้ถึงนั้นคงอยู่อีกยาวไกลหรืออาจไม่ถึงฝั่งฝันก็เป็นได้ ดังนั้น การบริหารจัดการองค์กรหรือธุรกิจใด ๆ จะขาดการวางแผนโครงการ วางแผนการแก้ปัญหาหรือกระบวนการต่าง ๆ ไปไม่ได้เลย

PDCA (plan-do-check-act) คือ วงจรการบริหาร 4 ขั้นตอน เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อการควบคุมอย่างเป็นระบบและให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของกระบวนการและผลิตผลที่ได้ เป็นที่รู้จักกันดีในชื่อวงจรการบริหารของเดมมิง และยังมีอีกหลากหลายชื่อที่ใช้เรียกกัน เช่น Deming circle/ cycle/ wheel, the Shewhart cycle, the control circle/ cycle หรือ plan-do-study-act (PDSA) เหตุที่มีอีกชื่อ

หนึ่งว่า วงจรชีวฮาร์ท (Shewhart cycle) เพราะมีที่มาจากคนที่เดิมมี (W.Edwards Deming) ซึ่งเป็นนักสถิติ และในขณะนั้นได้ทำงานอยู่ที่ญี่ปุ่นในปี 1950 ได้พัฒนามาจากแนวคิดของวอร์เตอร์ ชิวฮาร์ท ผู้บุกเบิกด้านสถิติและคุณภาพในช่วงปี 1920 ในทางกลับกัน ชิวฮาร์ท ได้รับมันโดยตรงจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในขณะที่เขาตระหนักว่ากระบวนการที่เป็นวงจรของสมมติฐานการทดลองผลลัพธ์และการวิจารณ์ผลลัพธ์เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการลดความผันแปรและของเสียในผลผลิตจากการผลิต การที่เดิมมีได้พัฒนาแบบจำลอง PDCA นี้ขึ้นมา เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการองค์กรและผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตที่ได้ ซึ่งวงจร PDCA ของเขาและแนวทางด้านคุณภาพทางสถิติของเขากลายเป็นหนึ่งในเสาหลักของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในระบบการผลิตรถยนต์โตโยต้าของญี่ปุ่น จนสามารถประสบความสำเร็จในตลาดได้ทั่วโลก

Shewhart-Deming PDCA Cycle

ภาพที่ 1 วงจรบริหารสี่ขั้นตอน

ขั้นตอนการบริหารแบบวงจร PDCA มีดังต่อไปนี้

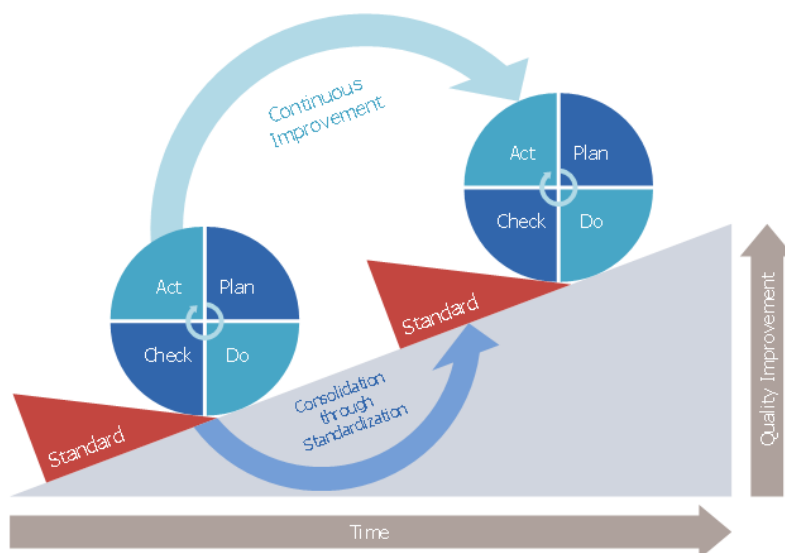
(P) Plan – การวางแผน หมายถึง กำหนดวัตถุประสงค์และกระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ เริ่มตั้งแต่กำหนดหัวข้อปัญหาในการทำงาน ตั้งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ชัดเจน กำหนดขอบเขตการดำเนินงาน กำหนดโครงสร้างทีมงานและมอบหมายความรับผิดชอบ มีการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมาย สำนวจสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น วางแผนกำหนด ผู้เข้าโครงการ ระยะเวลา แนวทางการทำกิจกรรม การใช้สื่อ และตัวชี้วัด เป็นต้น จากนั้นจึงวางแผนการดำเนินงาน มีนโยบายส่งเสริมและผลักดันงานให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา

(D) Do – การทดสอบ หมายถึง ดำเนินการตามวัตถุประสงค์จากขั้นตอนก่อนหน้าหรือตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบให้มีความต่อเนื่องเพื่อผลลัพธ์ที่ดีที่สุด โดยในขั้นตอนการปฏิบัตินี้เราควรศึกษาถึงวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการทำงานนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามแผนงานนี้ ทักษะต่าง ๆ จะถูกหยิบยกมาใช้ในระยะเวลาการลงมือปฏิบัติ เช่น การบริหารเวลาให้ได้ตามแผนที่วางไว้ กำหนดการประชุมเพื่อตรวจสอบความคืบหน้า การมอบหมายงานเพื่อแบ่งเบาภาระ เป็นต้น รวมถึงในระหว่างการทำงานเราควรเก็บข้อมูลที่สำคัญ หรือข้อผิดพลาดต่าง ๆ ของงานเอาไว้เพื่อประโยชน์ในการทำงานขั้นตอนต่อไป

(C) Check – การตรวจสอบ หมายถึง หลังจากผ่านขั้นตอนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติตามแผนมาแล้ว จะมีการบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อมูลและผลลัพธ์ที่รวบรวมจากขั้นตอนการทดสอบหรือปฏิบัติงาน โดยจะได้รับการประเมินในท่วงส่วนงาน ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกบันทึกเพื่อเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ที่คาดหวังเพื่อดูความเหมือนและความแตกต่าง กระบวนการทดสอบยังได้รับการประเมินเพื่อดูว่ามีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ จากการทดสอบเดิมที่สร้างขึ้นในระหว่างขั้นตอนการวางแผนหรือไม่ หากข้อมูลถูกวางไว้ในรูปแบบแผนภูมิหรือกราฟก็จะช่วยให้เห็นแนวโน้มในแต่ละช่วงการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น หากวงจร PDCA ดำเนินการหลายครั้ง ก็จะช่วยให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงใดได้ผลดีกว่าการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ หรือได้ผลดีที่สุด

(A) Action – การปรับปรุงแก้ไข หมายถึง กระบวนการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่มีปัญหา โดยขั้นตอนนี้เป็น การนำเอาผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) มาวิเคราะห์และตรวจสอบสาเหตุ ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาประเมินเพื่อพัฒนาแผนและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาเหล่านี้ อาจรวมถึงปัญหาความไม่เป็นไปตามข้อกำหนดโอกาสในการปรับปรุงความไร้ประสิทธิภาพและปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ผลลัพธ์ออกมามenosกว่าที่ควรจะเป็นอย่างเห็นได้ชัด สาเหตุที่แท้จริงของปัญหาดังกล่าวจะได้รับการตรวจสอบค้นหาและกำจัดโดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการ มีการประเมินความเสี่ยงอีกครั้ง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการในขณะนี้ จะได้ข้อแนะนำและปรับเปลี่ยนกระบวนการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า การวางแผนสำหรับรอบถัดไปสามารถดำเนินการได้โดยมีมาตรฐานที่ดีกว่า และการทำงานในขั้นตอนถัดไปไม่ควรสร้างปัญหาที่ระบุซ้ำแล้วซ้ำอีก ถ้าเป็นเช่นนั้นการดำเนินการก็ไม่ใช่ผล

ทุกครั้งที่การดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบ ก็จะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไป และก่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ได้อย่างต่อเนื่อง มาตรฐานของการดำเนินงานก็จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งแนวคิดนี้นิยมนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายกับการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั่วโลก

ภาพที่ 2 วงจรบริหารสี่ขั้นตอน for continuous improvement

อย่างไรก็ตาม การทำกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตภาพ หรือกิจกรรมปรับปรุงงานเพื่อยกระดับคุณภาพงานภายในองค์กรนั้น ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือระดับพื้นฐาน หรือระดับสูงก็ตาม ปัญหาส่วนใหญ่คือการขาดการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร หรือเป็นการทำที่ยังไม่ลงถึงระดับปฏิบัติการ และในหลายองค์กรมักพบว่าการดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะขจัดปัญหาที่กล่าวมานี้ให้หมดไปได้ คือ การวางระบบบริหารกิจกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งแน่นอนที่สุดว่าควรที่จะมีการดำเนินงานตามแนวทางของ PDCA ให้ครบวงจร เพราะจะทำให้การดำเนินงาน ตอบโจทย์ขององค์กรได้ตรงจุด ส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับธรรมชาติของคนในองค์กร จากการวางแผนอย่างเหมาะสมด้วยการใช้ข้อมูลของสถานการณ์จริง และที่สำคัญการดำเนินการได้รับการเฝ้าติดตามอย่างเป็นระยะ ซึ่งก็จะทำให้สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ รวมถึงมีการสรุปบทเรียนที่ได้หลังจากจบโครงการ ทำให้สามารถเรียนรู้รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับองค์กร และนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานรอบใหม่ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตภาพได้รับการพัฒนาและยกระดับได้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตภาพที่ดำเนินการสอดคล้องกับแนวทางของ PDCA นั้นจะเป็นไปอย่างมีระบบและครบถ้วน ซึ่งก็จะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตภาพมีความเหมาะสมกับองค์กร จากการที่มีการสำรวจสถานการณ์ขององค์กรในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตหรือด้านบุคลากร เพื่อมาใช้เป็นข้อมูลป้อนเข้าสำหรับการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะทำให้สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์สภาพขององค์กรทั้งภายในและภายนอกเพื่อทำให้รู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคที่เรามีหรือที่เกิดขึ้น เรียกว่า SWOT Analysis เพื่อนำไปวิเคราะห์และหาวิธีพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน ตรงจุดนี้เองที่จะทำให้สามารถยกระดับการปรับปรุงและพัฒนาได้จริง จึงมีโอกาที่การพัฒนาต่อยอดจะเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกทิศทางตามการบริหารจัดการแบบ PDCA

โครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวยั่งยืน

โครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวยั่งยืน คือ โครงการที่รณรงค์เรื่องการนำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผักผันพัฒนาสร้างนิสัยที่ดี โดยการ “คิดดี พูดดี ทำดี” อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะ “นิสัยที่ดี เป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ครอบครัวยั่งยืน และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมที่สงบสุข” โดยยึดหลักการสำคัญ คือ “เปลี่ยนแปลงจากภายในสู่ภายนอก” (โครงการรักษาศีล 5, 2563) โดยอุปนิสัยที่รณรงค์ให้สมาชิกหมั่นปฏิบัติมีอยู่ 7 ข้อ เรียกว่า 7 กิจวัตรความดี ถ้าผักผัน พัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะส่งผลให้ครอบครัวยั่งยืนอย่างมีความสุข มีความอบอุ่น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2550) นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่นำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ ที่สูงยิ่งขึ้นไป เช่น ความเคารพ ความกตัญญู ความอดทนเสียสละ เป็นต้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557) มีวัตถุประสงค์ คือ

1. นำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักศีล 5

2. ครอบครัวอบอุ่น สังคมสงบสุข เกิดความปรองดองสมานฉันท์
3. เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด และอบายมุขต่าง ๆ
4. พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง

ประโยชน์ในส่วนของครูผู้ประสานงานหรือขับเคลื่อนงานและครูในสถานศึกษาสามารถทำเป็นผลงานวิจัย โดยใช้สื่อ นวัตกรรม 7 กิจวัตรความดีเป็นเครื่องมือในการทำวิจัย มีระบบงาน และเครื่องมือสื่อ อุปกรณ์ที่ช่วยในการดูแลพัฒนาผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดี จะทำให้การดูแลง่าย ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถทางวิชาการ ได้ง่ายขึ้น ทำให้ครูเกิดความรักในวิชาชีพของตนเอง มีความปลื้มปิติและภาคภูมิใจที่ได้ ส่งเสริมและพัฒนาให้ลูกศิษย์เป็นคนเก่งและดี สามารถนำผลงานที่ได้ดำเนินการโครงการ มาเป็นแนวทางในพัฒนาตนเองเพื่อรองรับ การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในสายผู้สอน ครูที่ต้องการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่ได้จาก นวัตกรรม 7 กิจวัตรความดี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะก็สามารถนำผลงานมาเผยแพร่ผ่านทาง เว็บไซต์ silo5.com หรือโซเชียลมีเดียของทางโครงการได้

ประโยชน์ในส่วนของนักเรียน ได้รับสื่อสมุดบันทึกความดีเดือนสติและบันทึกผลงานความดีและโปสเตอร์ไปติดที่บ้าน เพื่อใช้พัฒนาตนเอง มีโอกาสพัฒนาตนเอง ในด้านการใช้ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะชีวิต การใช้สื่อเทคโนโลยี การสร้างภาวะความเป็นผู้นำ และพัฒนาทักษะกระบวนการคิด เป็นพื้นที่แสดงผลงานการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการแล้วเกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวเอง

โดยสรุปแล้วสถานศึกษา ผู้บริหารคณะครู นักเรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนจะได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ภาคีเครือข่ายโรงเรียนรักาศิล 5 เชิงคุณภาพ พร้อมเป็นพันธมิตรเพื่อให้กำลังใจและร่วมสนับสนุน “เพราะเรามีความเชื่อที่ว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่หล่อหลอม บ่มเพาะศีลธรรมให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชนได้อย่างดีที่สุด”

กิจวัตรความดีสู่การพัฒนานิสัย

7 กิจวัตรความดีคือ ชุดกระบวนการของการทำกิจวัตรความดีที่นำมาเรียบเรียงให้เข้าใจง่าย สื่อสารถ่ายทอดต่อได้ง่าย เพื่อมุ่งหวังผลในการนำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติได้อย่างง่าย ๆ โดยแต่ละข้อจะเกื้อหนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน หากตั้งใจฝึกฝนปฏิบัติจนเป็นนิสัย ก็จะส่งผลให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความอบอุ่น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

7 กิจวัตรความดี ประกอบด้วย กิจวัตรประจำวัน 6 ข้อ และกิจวัตรประจำสัปดาห์ 1 ข้อ ดังนี้

1. รักษาศีล 5
2. สวดมนต์ นั่งสมาธิ
3. จัดเก็บห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัวให้สะอาด เป็นระเบียบ
4. คิดดี...ด้วยการสังเกตความดีของคนรอบข้าง
5. พุดดี...ด้วยการพุดจาไฟเราะ
6. ทำดี...ด้วยการทำบุญหรือบำเพ็ญประโยชน์อย่างน้อย 1 เรื่อง

7. ร่วมกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงหนอ ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำสัปดาห์ อย่างน้อย 12 ครั้ง

ชั่วโมงสุขจริงหนอ คือ ช่วงเวลาที่สมาชิกมาทำดีร่วมกันหรือแบ่งปันประสบการณ์การทำความคิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเอาพลังหมู่มาเสริมพลังเดียวในการทำความคิด รูปแบบกิจกรรมไม่ตายตัวสามารถออกแบบ ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม แต่มีกิจกรรมหลักที่ควรคงไว้คือ อารานาตีส 5 สวดมนต์นั่งสมาธิ ร่วมกันสมาชิกบอกเล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ดี ๆ ที่เกิดจากกิจวัตรความคิดประจำวันทั้ง 6 ข้อ ชมสื่อหรือฟังบรรยายที่ต่อยอดย้ำความสำคัญหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ทำ 7 กิจวัตรความคิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงหนอนี้ จะช่วยเสริมสร้างกำลังใจในการทำความคิดของสมาชิกให้มีความมั่นคง และ เข้มแข็งยิ่งขึ้นไป อันเป็นการนำหลักธรรมมงคลชีวิต 38 ประการ หมวดแรก ว่าด้วยการฝึกตนให้เป็นคนดีมาสู่ภาคปฏิบัติคือ การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาบุคคลที่ควรบูชา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557) เพราะชั่วโมงนี้สมาชิกจะสนทนากันแต่เรื่องการแก้ไขตนเอง ความรับผิดชอบ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จนนำความสุขมาสู่ทั้งตนเองและคนรอบข้าง

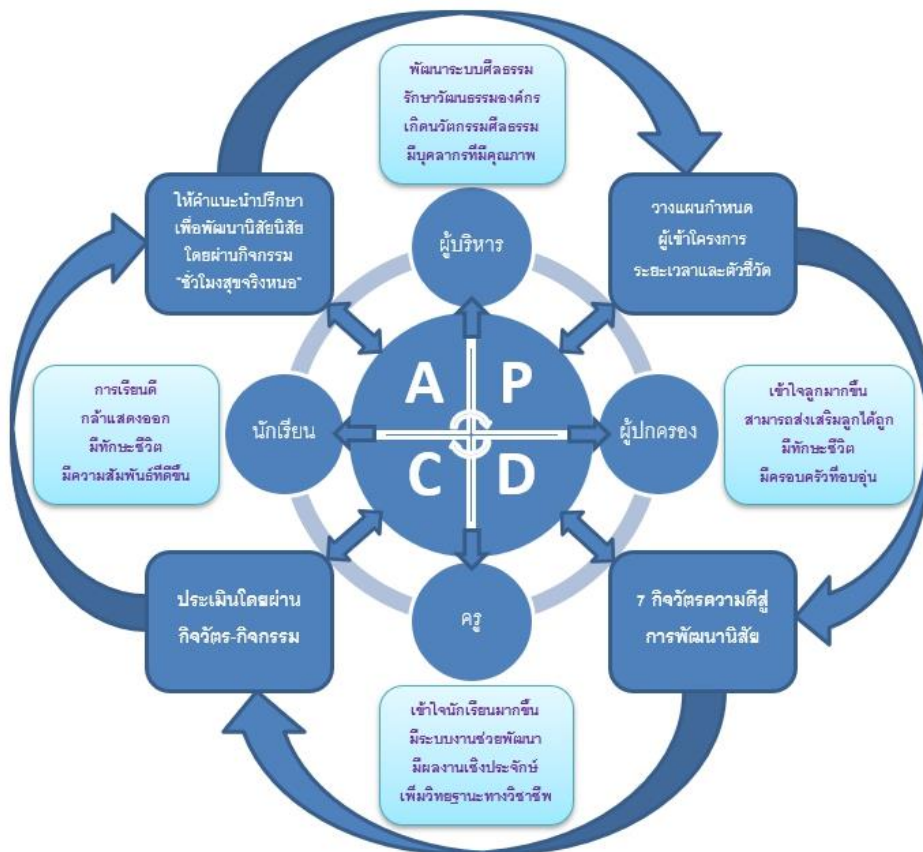
สรุป

จากศึกษาแนวคิดแนวคิดการบริหารโครงการ แนวคิดโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ได้องค์ความรู้การบริหารตามทฤษฎี PDCA ของเดมมิ่ง โดยมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน บูรณาการกับการศึกษากระบวนการดำเนินกิจกรรมด้วย 7 กิจวัตรความคิดของโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ดังนี้ การบริหารโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมอยู่บน ด้วย 7 กิจวัตรความคิดนั้นได้ แบ่งผู้เข้าร่วมโครงการแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ทั้ง 4 กลุ่มนี้จะร่วมกันทำกิจกรรมของโครงการ โดยใช้หลักการวงจรคุณภาพการบริหาร PDCA คือ 1) P วางแผนกำหนด ผู้เข้าโครงการ ระยะเวลาและตัวชี้วัด 2) D ร่วมทำกิจกรรม 7 กิจวัตรความคิดสู่การพัฒนานิสัย 3) C ประเมินโดยผ่านกิจวัตร-กิจกรรม ชั่วโมงสุขจริงหนอในแต่ละสัปดาห์ 4) A ให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อพัฒนานิสัยนิสัยโดยผ่านกิจกรรม “ชั่วโมงสุขจริงหนอ” โดยตระหนักถึงการพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมผ่านกระบวนการ 7 กิจวัตรความคิด ที่ในแต่ละกิจกรรมมุ่งเน้นให้ฝึกนิสัย พัฒนาให้มีระบบความคิดที่เป็นระเบียบและฝึกให้เป็นผู้ที่มีความคิดดี พูดดีและทำดี มีคุณธรรมและความประพฤติที่ดี ตามหลักพุทธศาสนา และพัฒนาต่อยอดให้เป็นบุคคลต้นแบบเพื่อนำไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่น สังคมที่มีความสุข สันติสุขส่งเสริมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติและแนวทางการปฏิบัติยังมีความยืดหยุ่นทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูสามารถวางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้และหากมีการดำเนินการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเป็นระบบที่ยั่งยืนจะส่งผลให้ ผู้เข้าร่วมโครงการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาระบบศีลธรรมรักษาวุฒินธรรมองค์กรเกิดนวัตกรรมศีลธรรมมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ครูผู้สอน เข้าใจนักเรียนมากขึ้นมีระบบงานช่วยพัฒนามีผลงานเชิงประจักษ์และสามารถเพิ่มวิทยฐานะทางวิชาชีพ นักเรียน มีความประพฤติดีการเรียนดีกล้าแสดงออกมีทักษะชีวิตและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ผู้ปกครอง เข้าใจลูกมากขึ้นสามารถส่งเสริม

ลูกได้ถูกทางมีทักษะชีวิตและมีครอบครัวที่อบอุ่น ส่งผลให้สภาพแวดล้อมสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาที่บ้าน และชุมชน

องค์ความรู้จากการศึกษา

ได้องค์ความรู้จากการศึกษาทฤษฎี PDCA ของเดมมิ่ง โดยมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) P (Plan) วางแผนกำหนด ผู้เข้าโครงการ ระยะเวลาและตัวชี้วัด 2) D (Do) ร่วมทำกิจกรรม 7 กิจวัตรความดีสู่การพัฒนานิสัย 3) C (Check) ประเมินโดยผ่านกิจวัตร-กิจกรรม ชั่วโมงสุขจริงหนอในแต่ละสัปดาห์ 4) A (Action) ให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อพัฒนานิสัยนิสัยโดยผ่านกิจกรรม “ชั่วโมงสุขจริงหนอ” โดยตระหนักถึงการพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมผ่านกระบวนการ 7 กิจวัตรความดี ที่ในแต่ละกิจกรรมมุ่งเน้นให้ฝึกนิสัยพัฒนาให้มีระบบความคิดที่เป็นระเบียบและฝึกให้เป็นผู้ที่มีความคิดดี พุดดีและทำดี มีคุณธรรมและความประพฤติที่ดี ตามหลักพุทธศาสนา ส่งผลให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้พัฒนาระบบศีลธรรม รักษาวัฒนธรรมองค์กร เกิดนวัตกรรมศีลธรรมและมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ผู้ปกครอง เข้าใจลูกมากขึ้น สามารถส่งเสริมลูกได้ถูกทางและมีครอบครัวที่อบอุ่น ครู เข้าใจนักเรียนมากขึ้น มีระบบงานช่วยพัฒนาและมีผลงานเชิงประจักษ์ นักเรียน การเรียนดี กล้าแสดงออก มีทักษะการใช้ชีวิตและมีความสัมพันธ์กับคนรอบข้างที่ดีขึ้น ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 องค์ความรู้จากการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- โครงการรักษาศิล 5. (2563). *โครงการโรงเรียนรักษาศิล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมรอบอุ้น*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://https://www.sila5.com/detail/index2/index>
- ณรงค์ นันทวรรณ. (2547). *การบริหารโครงการ*. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ทวีป ศิริรัศมี. (2544). *การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บรูซ แอนดี. (2552). *เคล็ดลับที่ดี ๆ วิธีการบริหารโครงการ* (แปลจาก *Manage projects: meet your deadlines and achieve your targets* โดยรัชนี อเนกพิระศักดิ์). กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2551). *การบริหารโครงการ Project Management*. กรุงเทพฯ: คูมายเบส.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2550). *พุทธธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุพจน์ โกวิทยา. (2548). *การบริหารโครงการ*. สงขลา: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์.คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุพจน์ โกลิยะจินดา. (2550). *การบริหารโครงการในระบบงานไอที*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุพาดา ศิริกุตตา และคณะ. (2543). *การวางแผนและการบริหารโครงการ*. กรุงเทพฯ: Diamond in Business world .
- โสมวลี ชยามฤต. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์การภาครัฐและเอกชน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 38–50.
- Chatfield, C. (2007). *A short course in project management*. Microsoft.
- Clarke, A. (1999). *A practical use of key success factors to improve the effectiveness of Project management*. International Journal of Project Management.
- Damnoen, P. S. et al. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126-135.
- Damnoen, P. S., Phumphongkhochasorn, P., Pornpitchanarong, S., & Nanposri, N. (2021). Development of Strategies for the Use of Innovative Information in Education for Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission in the Eastern Region. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*. 32(3), 20483 – 20490.
- Meredith, J. R., & Mantel, S. (2006). *Project Management a managerial approach*. (6 th ed). Asia: John Wiley & Sons.

Nokes, S. (2008). *The Definitive Guide to Project Management*. FT Press.

Richman, L. (2002). *Project management step-by-step*. New York: AMACOM.

Songsraboon, R., Thongtao, J., Damnoen, P. S., & Huanjit, P. S. (2021). Course Management Based on Outcome-Based Education (OBE) of Learning by Working in Real Conditions. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 20491 – 20499.

Tague, N. R. (2005). *Plan-Do-Study-Act cycle. The quality toolbox* (2nd ed.). Milwaukee: ASQ Quality Press.